

Socialinis verslumas

Kaip gauti naudą, kuriant gerovę kitiems?

Irena Pranskevičiūtė , 2011 11 14

Socialinis verslumas, verslininkas, įmonė?

Socialinis verslumas - gebėjimas sukurti novatoriškus sprendimus socialinių problemų sprendimui ir mobilizuoti idėjas, informaciją, resursus ir socialines struktūras nuosaikiems socialiniams pokyčiams įgyvendinti.

Said Business School (2005)

Socialinė įmonė - tai socialiai orientuotos įmonės (nepelno/pelno ar hibridinės) įkurtos spręsti socialines problemas pasitelkiant privataus sektoriaus verslumo principus.

Socialiniai verslininkai - tai socialinių pokyčių agentai, kurie įgyvendina misiją kurti socialinę (ne tik privačią) naudą, geba atpažinti ir pasitelkti naujas galimybes, įsitraukia į nuolatinį inovacijų, adaptacijų ir mokymosi procesą, veikia nepaisydami ribotų resursų.

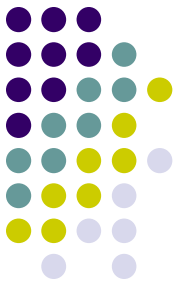
(Deed 1998)

Veršlumas – Lietuvos NVO iššūkis

- Lietuvoje 2009 m. buvo įregistruota 32 476 NVO.
- Faktiškai veikia nuo 44 iki 91 proc. Bendrijų – 55 proc., asociacijų – 46 proc. , viešųjų įstaigų 44 proc. labdaros ir paramos fondų – 81 proc., religinių bendruomenių ir bendrijų centrų – 77 proc..
- 2/3 NVO vadovai didžiausia veiklos problema laiko finansų stygių.
- Apie pusės aktyviai veikiančių NVO metinis biudžetas nesiekia 20 000 Lt, vidutinis metinis NVO biudžetas 3000-5000 Lt
- Tik 10 proc. NVO pusę ir daugiau savo biudžeto pajamų gauna iš ūkinės veiklos
- 55 proc. NVO pajamų sudarė viešasis finansavimas (projektinis finansavimas, lėšos iš valstybės ar savivaldybių).

Rizikos

- “Perdegimas”, trumpalaikiškumas
- Strateginio ir taktinio planavimo nebuvimas
- Kompetencijos ir idėjų stoka
- Nelankstumas
- Orientacija į populiariausias verslo sritis
- Nederinami komerciniai ir nekomerciniai resursai bei pajamos
- Partnerystės su verslu stoka
- “Geto” sindromas
- Per didelis rūpestis pajamomis.
- Uždarumas nuo bendruomenės.
- Menka valstybės parama (finansinė ir nefinansinė)
- Menka organizacijų tarpusavio partnerystė

Finansinis savarankiškumas vs priklausomybė

Savarankiškumas

- Yra daug įvairių rėmėjų
- Daug įvairių finansavimo šaltinių
- Dalis pajamų gaunama iš paslaugų ar produktų
- Yra pastovių pajamų
- Pajamas planuoja pati organizacija
- Išlaikomas pajamų ir išlaidų balansas
- Juntamas ryšys tarp darbo ir pajamų
- Trumpalaikės ir ilgalaikės prognozės. Gyvenama rytdiena

Priklausomybė

- Yra vienas pagrindinis rėmėjas
- Vienas ar keli finansavimo šaltiniai
- Tik projektinis finansavimas
- Nepastovus finansavimas
- Pajamas lemia kiti, aplinkybės
- “Chroniškas” nepriteklis
- Daug darbo, bet menkos pajamos
- Trumpalaikės prognozės, gyvenama šia diena

Socialinių įmonių spektras

(Dees 1998)

Filantropinės

Komercinės

Motyvai, metodai, tikslai	Gerovės kūrimas, socialinė nauda, varančioji jėga - misija	Įvairūs motyvai, Socialinė ir ekonominė nauda, varančiosios jėgos - misija ir rinka	Prioritetas privatiems interesams, Ekonominė nauda Varančioji jėga - rinka
Naudos gavėjai	Nieko nemoka už paslaugas/gaminius	Subsidijos kainoms arba dalis klientų moka visą kainą ir dalis nemoka nieko	Kainas nustato rinka
Kapitalas	Parama, labdara	Žemiau vidutinio rinkos kapitalo arba derinamos pajamos iš paramos ir rinkos kapitalo	Kapitalas atitinka rinkos sąlygas
Darbo jėga	Savanoriai	Atlyginimai žemesni nei rinkoje arba dalis yra savanoriai ir dalis - pilnai apmokamų darbuotojų	Atlyginimas nustatomas darbo rinkos
Tiekėjai	Teikia paramą (finansinę ir ne finansinę)	Parama specialiomis nuolaidomis arba derinys paramos teikiamos paslaugomis, prekėmis ar padengiant visą kainą	Teikia pagal rinkos sąlygas

Hibridinės vertės grandinė

Ashoka Innovators for the Public

Verslas

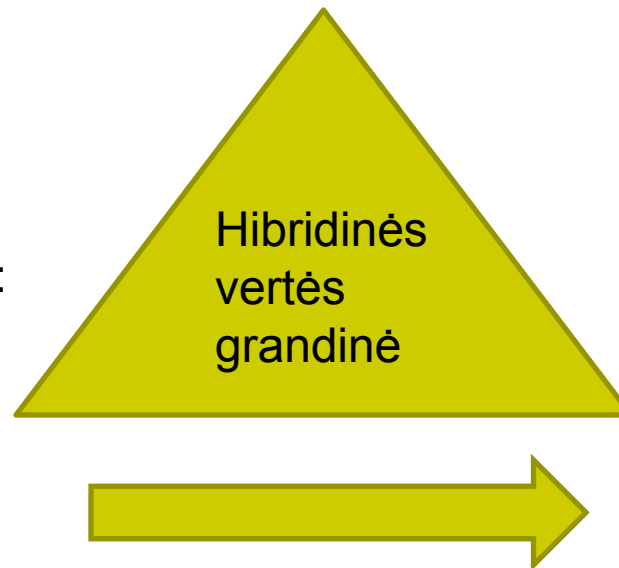
Nauda:

Naujų rinkų
atidarymas
Įvaizdis

Pagrindiniai gebėjimai:

Didelio masto veiklos,
gamyba
Investicijų
pritraukimas,
Vadybiniai gebėjimai
Infrastruktūra, logistika

Žemų pajamų
gyventojai

NVO

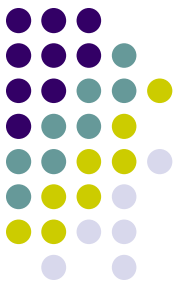
Nauda:

Naujas pajamų šaltinis
Socialinis pokytis

Pagrindiniai gebėjimai:

Bendruomenės
poreikių supratimas ir
Gebėjimas motyvuoti
gyventojus, įtraukti
Socialiniai ryšiai
Įgalinimas, pagalbinės
paslaugos

Ūkinės veiklos sritys

Yale school of management studija

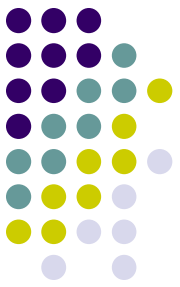
- Populiariausia sritis – paslaugos (74 proc.)
- Gamyba ir apdirbimas (47 proc.)
- Nuoma (įskaitant išperkamąją) (26 proc.) – pelningiausia sritis
- Rinkodaros programos (15 proc.)

Kitos sritys: namuose dirbančių mezgėjų, siuvėjų tinklas, komercinis teatras, proginių drabužių kūrimas ir švenčių organizavimas, skambučių centrai, nekilnojamojo turto remontas ir statybos, duomenų surinkimas ir padorojimas, kepyklos, maitinimo paslaugos, draudimas, landšafto priežiūra, apželdinimas, mikro paskolos, smulkus remontas, vertimo ir teksto surinkimo paslaugos, naudotos įrangos ar baldų realizacija, laidojimo paslaugos, maisto konservavimas, arbatų gamyba, slauga namuose ir pan.

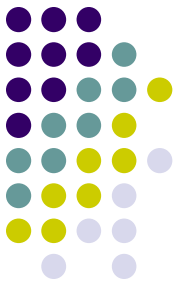

Socialinio verslumo nauda NVO

Yale school of management studija, JAV, 2002

- **Ilgalaikiškumas.** 50 proc. NVO, kurios vykdė ūkinę veiklą buvo 11-20 metų.
- **Personalo kokybė.** 55 proc. turėjo daugiau nei 100 darbuotojų.
- **Efektyvumas.** 66 proc. Iš ūkinės veiklos gaunamas pajamas skyrė socialinėms programoms. 52 proc. teigė, kad esminis ūkinės veiklos tikslas - finansinio savarankiškumo užtikrinimas.
- **Papildomos pajamos.** 35 proc. NVO teigė iš ūkinės veiklos uždirbantys pelno, 19 proc. – veikia be nuostolio ir 35 proc. – verslui išlaikyti ieško papildomos paramos.
- **Kitos verslumo naudos:** gerina organizacijos reputaciją (80 proc.), padeda geriau teikti socialines paslaugas ar įgyvendinti programas (73 proc.), skatina verslumo kultūrą (63proc.) Socialinės naudos kūrimas padeda konkuruoti rinkoje. 47 proc. ūkinės veiklos pagalba plečia veiklą.

Mokymai

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
Bendruomeninių reikalų skyriaus iniciatyva

NVO finansinis savarankiškumas, verslumas ir savanorystė

- > 90% teigia, jog tokie mokymai reikalingi,
- > 70% pirmą kartą dalyvavo tokiuose mokymuose
- > 60% po mokymų pakeitė požiūrį į NVO veiklą.

Děkoju už děmesj

Sěkměs!